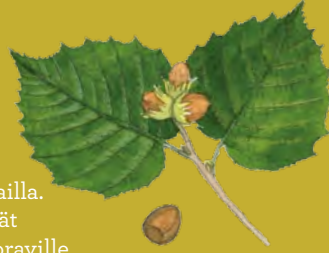

Mustavuoren pensaita

Pähkinäpensas

Pähkinäpensas viihtyy valoisissa lehdoissa, rinnemailla. Sen ”hasselpähkinät” häviävät nopeasti. Ne kelpaavat niin oraville, metsähiirille kuin ihmisillekin.

Taikinamarja

Taikinamarja ei ole vaativa kasvu- paikan suhteen, mutta pitää linnoitustöissä syntyneistä kivikoista. Sen marjat ovat mauttomia, myrkyttämiä.

Näsiä

Kaunis näsiä kukkii valkovuokkojen aikaan ennen lehtien puhkeamista. Sen tappavan myrkyllisiä marjoja on käytetty ketunmyrkyksikin.

Lehtokuusama

Kuusama viihtyy kalkkikivipaikoilla. Sen vuoksi se on Mustavuorella erikoisen runsas. Marjat ovat myrkyllisiä.

Paatsama

Korpi-paatsama on kosteiden paineiden huomaamaton pensas. Se kukkii läpi kesän ja on lievästi myrkyllinen.

Linnoitusaarteita

Mustavuori on Helsingin parhaimmin säilynyt ensimmäisen maailmansodan linnoituskokonaisuus. Kallion laella on kivettyjä tykkiteitä ja puustoa kasvavia taisteluhautoja. Linnoitustyöt ovat jääneet kesken, ja kivisirpalekasoja on siellä täällä. Kallion laella on suurin, kolmekymmentä metriä pitkä luola, oikeastaan tunneli, jolla on kaksi suuaukkoa. Länsirinteessä on vierekkäin kaksi muuta kallioon koverrettua luolaa. Niiden luota ylös vuoren laelle johtaa kallioon louhittu seitsemän metriä syvä henkeäsalpaavan ahdas rotko, jonka leveys on paikoin vain vähän toista metriä. Rakennelmat ovat muinaismuistolain suojelemia, ja Mustavuori kuuluukin valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennetun ympäristön kohteisiin.

Varsinaista asutusta Mustavuorella ei ole ollut, mutta juoksuhaudoissa oli metsien miesten majakylä 2000-luvun alkuun asti.

Mustavuoren itäreunalla on ollut kalkkikivilouhos jo 1700-luvulla. Kaakkoiskulmalla oleva louhoskuoppa on täyttynyt vedellä ja muodostunut lammeksi.

Rotkomaisten linnoitteiden lähellä tulee liikkua varovaisesti. Taskulampusta on iloa luolien katsomisessa. Luolien pohjalla on toisinaan vesilammikoita.

Teksti: Eero Haapanen

Valokuvat: Teemu Saloriutta & Eero Haapanen

Kuvitukset: Laila Nevakivi

Taitto ja kartta: Mainostoimisto RED, 2015

*Helsingin
luontoon!*
Mustavuori

**Musta-
vuori**

Lehtometsiä
ja luolia

Tummia luolia ja vuokkojen väriloistoa

Mustavuori on pääkaupunkiseudun arvokkain rehevä lehto. Siellä valko-, sini- ja keltavuokot kukkivat äitienpäivän aikaa näyttävimmillään. Mustavuoren keskellä olevalla kalliolla on ensimmäisen maailmansodan aikaisia juoksuhautoja ja kolme isoa louhittua luolaa.

Mustavuori liittyy idässä maaseutumaiseen Porvarinlahden luontoalueeseen. Kaakossa on maansiirtoainekista rakennettu komea Vuosaarenhuippu, maisemoitu korkea tunturimainen ulkoilualue.

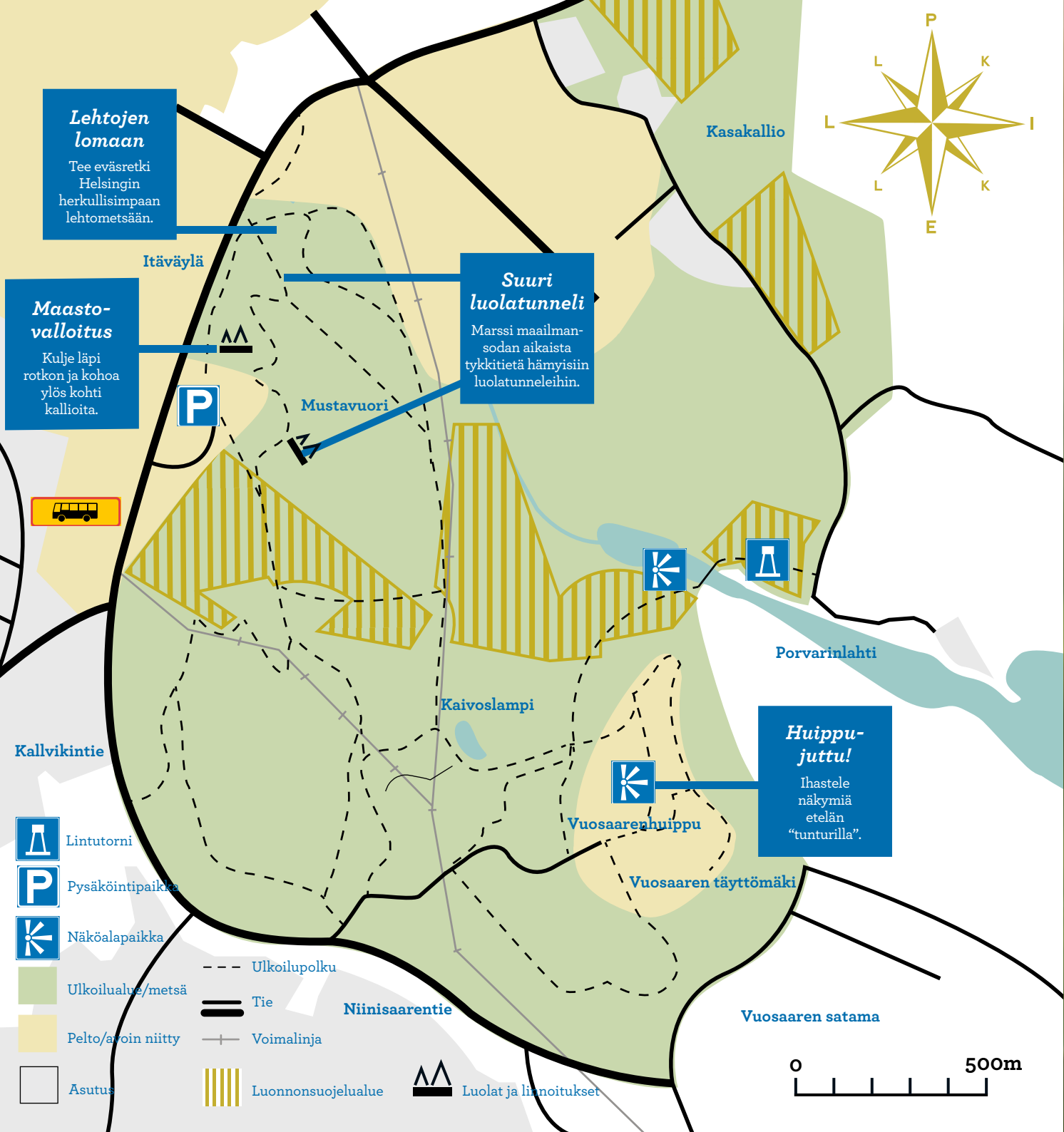
Yhteydet ja palvelut

Mustavuoren kohdalla, Itäväylän varressa, ovat bussipysäkit, jonne vievät Itäkeskuksesta bussit 93, 841 ja 870. Pohjoisen Helsingin poikittaislinja 78 liikennöi Malmin ja Vuosaaren väliä, ohittaen Mustavuoren eteläpuolelta Niinisaarentietä.

Parhaat lehdot ja luolat löydät helposti kun lähdet Mustavuoren länsireunan parkkipaikalta Itäväylän vierestä. Mustavuorella ei ole opasteita.

Lisätietoa Helsingin luonnosta:
www.hel.fi/luontotieto

Kirjallisuutta: John Lagerstedt, Viaporin maarintama. Retkiopas ensimmäisen maailmansodan linnoitteille. Helsingin kaupunginmuseo 2014.

Vuokkojen kevätloistoa

Mustavuoren lehdot ovat vaihtelevia. Rehevimmissä lehtipuulehdoissa kasvavia vaateliaita kasvilajeja ovat lehtosinijuuri, keltavuokko ja lehtokieli.

Luonnollisen rikas lajisto

Alavilla kosteilla paikoilla on saniaiskorpia, ylempänä rinteillä kuusivaltaisia lehtoja ja vaikeakulkuisia ryteikköisiä rinteitä. Näsiä, koiranheisipuu ja kuusama ovat pensaskerroksen pikkupensaita, isoja pähkinäpensaita kasvaa runsaasti. Puustoon kuuluu metsälehmus.

Myös alueen kalliot ovat kasvillisuudeltaan omaleimaisia. Kallioperä on kvartsi-maasälpägneissistä, jossa on mukana ravinteikasta kalkkikiveä ja amfiboliittia. Linnoitustyöt ovat vapauttaneet kalkinsuosijoille lisää kalkkia, kun kallioita on pirstottu. Jänönsalaatti ja haiskurjenpolvi löytyvät louhoksien varjoista. Avokallioilla kasvaa mäkitervakko ja pölkkyruoho.

Alkukesästä lehdon lehvästössä soi sirittäjien, kultarintojen ja mustapääkerttujen konsertti. Metsät ovat saaneet kehittyä luonnontilassa. Sellaisissa aarnioissa harvinainen pikkusieppo helkyttää yksinkertaista säettään ja tiheiköissä viheltää pyy. Lahopuilta on löydetty harvinaiset ruso-, poimu- ja vuotikankääpä.

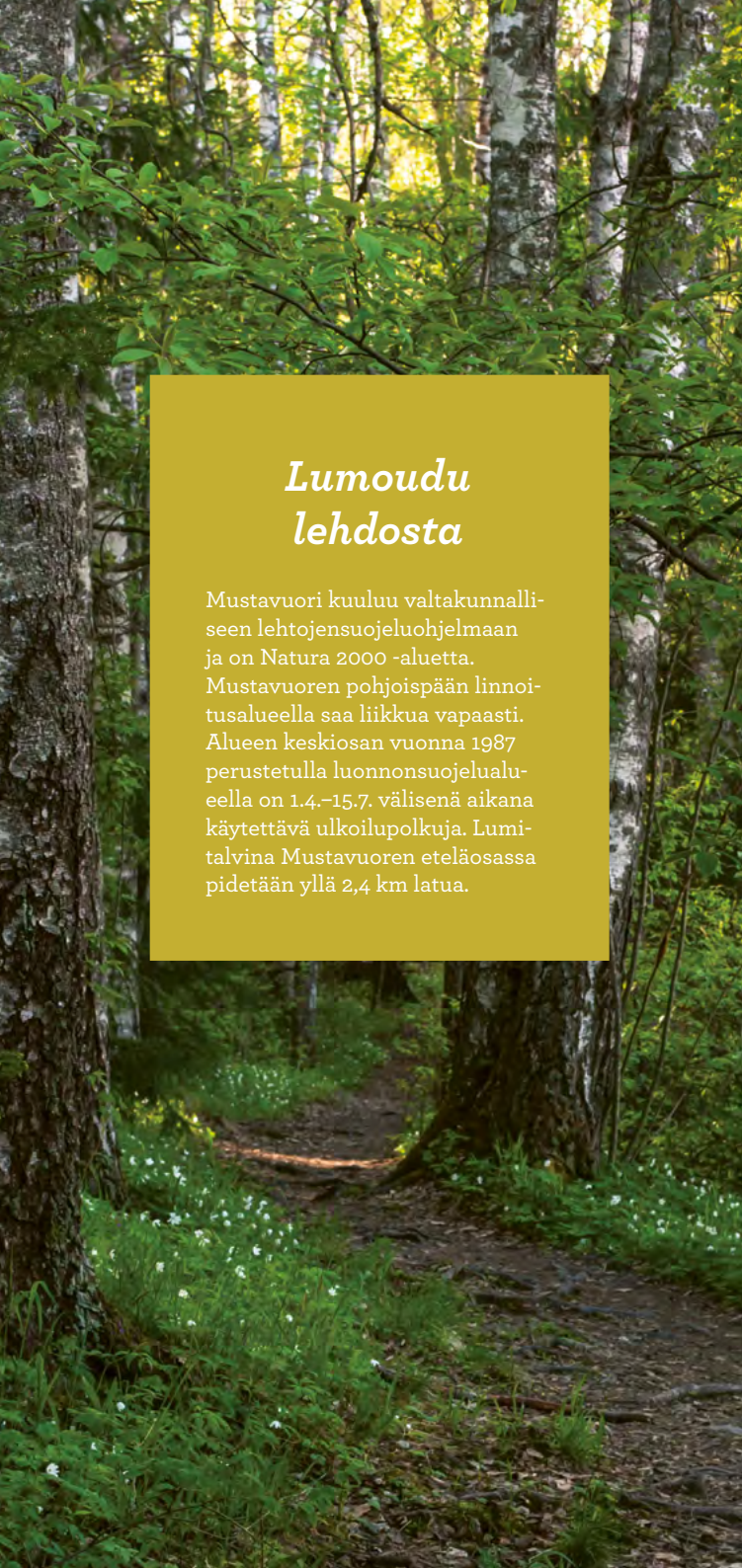
Mustavuoren laella on valoisampaa karua männikköä ja muutama suomalainen painanne.

Alueella on sallittua

- Poimia marjoja ja sieniä
- Liikkua Mustavuoren pohjoisosassa linnoitusalueella ja katsella luolia ja linnoitteita
- Kulkea kytketyn koiran kanssa

Alueella on kiellettyä

- Tulenteko
- Liikkua karttaan merkityllä luonnonsuojelualueella muualla kuin polkureiteillä 1.4.-15.7.
- Muuttaa linnoitteita esim. kaivamalla tai kiviä siirtämällä. Linnoitteet ovat lailla suojeltuja muinaisjäänöksiksi.

Lumoudu lehdosta

Mustavuori kuuluu valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan ja on Natura 2000 -aluetta. Mustavuoren pohjoispään linnoitusalueella saa liikkua vapaasti. Alueen keskiosan vuonna 1987 perustetulla luonnonsuojelualueella on 1.4.-15.7. välisenä aikana käytettävä ulkoilupolkuja. Lumitalvina Mustavuoren eteläosassa pidetään yllä 2,4 km latua.